

Financieel crisisplan

Inleiding

Dit financieel crisisplan bevat een beschrijving van maatregelen die het bestuur van Stichting IKEA Pensioenfonds (hierna: het fonds) op korte termijn effectief kan inzetten, indien in relatief korte tijd de dekkingsgraad van het fonds zich snel beweegt richting of onder kritische waarden, waardoor de realisering van de doelstelling van het pensioenfonds in gevaar komt. Tevens wordt het besluitvormingsproces rondom het nemen van deze maatregelen en de externe communicatie ervan besproken.

De maatregelen die in dit crisisplan zijn opgenomen zal het bestuur in geval van een financiële crisis altijd afstemmen op de aard en ernst van de crisis en de situatie van dat moment. Hiermee onderscheidt het crisisplan zich onder andere van een herstelplan.

In het crisisplan worden de mogelijke maatregelen beschreven die ingezet kunnen worden indien het fonds in een financiële crisissituatie terecht komt. Hierdoor kan de slagvaardigheid van het fonds in tijden van crisis worden vergroot.

Dit crisisplan bevat de volgende vraagstukken die achtereenvolgens worden beschreven:

- 1) Definitie van een crisis
- 2) Vaststellen van een kritische beleidsdekkingsgraad
- 3) Beschrijving van de beschikbare maatregelen, inzet van deze maatregelen inclusief het financiële effect hiervan
- 4) Beschrijving van de wijze waarop rekening wordt gehouden met evenwichtige belangenafweging
- 5) Beschrijving van het besluitvormingsproces
- 6) Communicatie met de belanghebbenden
- 7) Jaarlijkse evaluatie van het crisisplan

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de specifieke kenmerken van het fonds. Opgemerkt wordt dat het fonds een relatief jong fonds is met relatief veel actieve deelnemers (premiestuur niet te verwaarlozen).

Overzicht Stichting IKEA Pensioenfonds per 31 december 2022	
<i>Belegd vermogen</i>	
Vastgoed	€ 30,6 miljoen
Aandelen	€ 188,5 miljoen
Vastrentende waarden	€ 270,6 miljoen
Derivaten	€ -30,6 miljoen
Overige beleggingen/schulden	€ 73,6 miljoen
Totaal	€ 532,7 miljoen
<i>Voorziening pensioenverplichtingen</i>	
Deelnemers	€ 218,6 miljoen
Slapers	€ 162,9 miljoen
Pensioengerechtigden	€ 45,7 miljoen
IBNR	€ 2,3 miljoen
Kosten	€ 1,8 miljoen
Totaal	€ 431,3 miljoen
<i>Duration</i>	
Vastrentende waarden cq totaal vermogen	4,4 c.q. 10,3
Voorziening pensioenverplichtingen	27,3
<i>Uitkeringen (2022)</i>	€ 2,8 miljoen
<i>Jaarpremie (2022)</i>	€ 38,9 miljoen

1. Definitie van een crisissituatie

De belangrijkste doelstelling van het fonds is primair het opbouwen en uitkeren van nominale pensioenen en secundair het waardevast houden van de pensioenen middels toekenning van toeslagen. Het bestuur is van mening dat er sprake is van een crisissituatie als de financiële positie van het fonds zodanig onder druk komt te staan, dat de haalbaarheid van deze doelstelling langdurig in het geding komt en een zelfstandig herstel naar een gezonde situatie niet meer aannemelijk is binnen een redelijke termijn.

Het bestuur van het fonds onderkent het optreden van één of meerdere van de volgende gebeurtenissen als mogelijke oorzaak van een crisissituatie met als gevolg een significante daling van de (beleids)dekkingsgraad van het fonds:

- De beleidsdekkingsgraad bevindt zich onder 100% + VEV%.
- De beleidsdekkingsgraad bevindt zich onder 100% + MVEV%.
- De (beleids)dekkingsgraad bevindt zich op enig moment onder de hieronder beschreven kritische grenzen
- Een combinatie van bovengenoemde situaties.

Als gevolg van deze situaties kan de financiële positie van het fonds zodanig verslechteren dat het fonds niet meer binnen een vastgestelde termijn zelfstandig kan

herstellen naar wettelijke normen. In dat geval zal het bestuur overgaan tot aanvullende maatregelen, zoals beschreven in paragraaf 3 van dit plan.

2. Risico's van het pensioenfonds

De belangrijkste financiële risico's van het fonds zijn:

- 1) Renterisico
Door de hoge duration van het fonds heeft een daling van de marktrente een sterk verhogend effect op de waarde van de verplichtingen.
- 2) UFR-risico
Door de hoge duration van het fonds is de waarde van de verplichtingen sterk afhankelijk van een juiste inschatting van de lange termijn rente. Een aanpassing van deze inschatting (bijstelling UFR) heeft grote impact op de financiële positie van het fonds.
- 3) Marktrisico
Het fonds belegt in zakelijke waarden. Dalende aandelenkoersen vormen een risico voor de financiële positie van het fonds.
- 4) Overige financiële risico's
Naast het marktrisico loopt het fonds krediet- en valutarisico op de beleggingen.
- 5) Toekomstige levensverwachting
Herziening van de toekomstige trend in levensverwachting kan een direct verhogend effect hebben op de waarde van de verplichtingen.

Bovenstaande risico's kunnen op korte termijn tot een verslechtering van de financiële positie leiden.

3. Vaststellen van een kritische beleidsdekkingsgraad

De kritische grens van de dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt gezien als het niveau van de dekkingsgraad vanaf welk het fonds naar verwachting niet meer binnen 10 jaar van het herstelplan het VEV, dan wel binnen 5 jaar niet meer het MVEV kan bereiken zonder daarbij aanvullende maatregelen te nemen. Deze kritische dekkingsgraad is afhankelijk van diverse factoren die hun invloed op de financiële positie van het fonds uitoefenen.

Een van de belangrijkste factoren is het in de komende jaren te verwachten (over)rendement op investeringen. Uitgaande van de specifieke eigenschappen van het pensioenfonds, zoals ook weergegeven in de inleiding, is voor verschillende niveaus van de rekenrente een indicatie gegeven van de kritische dekkingsgraad. Scenario B is gebaseerd op de rentetermijnstructuur per 31 december 2022 op basis van de UFR-systematiek zoals die in 2023 wordt gehanteerd. Dat wil zeggen voor de eerste 50 jaar gelijk aan de marktrente en daarna extrapolatie op basis van de 30 jaar forward 20-jaarsrente. Scenario A verschilt van B alleen in rekenrente: deze ligt 0,5 procentpunt lager. Scenario C kent een 0,5 procentpunt hogere rekenrente dan scenario B.

Scenario	Rekenrente ¹	Kritische DG MVEV	Kritische DG VEV
A	1,77%	95,2%	111,9%
B	2,30%	95,0%	113,0%
C	2,83%	94,5%	113,9%

De waarden voor de kritische dekkingsgraad MVEV gaan uit van een resterende periode van 5 jaar, vanaf de datum van het constateren van het tekort ((per 31 december 2022 is een MVEV-tekort niet aan de orde). Indien de hersteltermijn MVEV al loopt moet rekening gehouden worden met een kortere hersteltermijn en daarmee hogere kritische waarden.

Hierbij is verder uitgegaan van de volgende aannames:

<i>Pensioenregeling</i>	conform huidige pensioenovereenkomst
<i>Toeslag</i>	geen toeslagen
<i>Demografie</i>	conform werknemersbestand ultimo 2022
<i>Premie</i>	gedurende de herstelperiode wordt de premie ontvangen zoals vastgesteld volgens het geldende premiebeleid (de gemiddelde premiedekkingsgraad is 105%)

Het verwachte rendement in de berekening van de kritische dekkingsgraad is gebaseerd op de strategische beleggingsmix ultimo 2022 en het maximale rendement volgens het Besluit FTK. Het verwachte rendement hangt af van de marktrente en is daardoor gedurende de herstelperiode niet constant.

Bij de vaststelling van de kritische dekkingsgraad is verondersteld dat de uitvoeringsovereenkomst in de gehele periode ongewijzigd wordt voortgezet. Bij (verwachte) opzegging van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever resulteert een andere kritische grens. Per 31 december 2022 is deze kritische dekkingsgraad (waarbij verondersteld is dat er geen pensioenopbouw meer zou plaatsvinden) 96,1%.

De ontwikkeling van de werkelijke dekkingsgraad van het fonds moet regelmatig worden bekeken. Bij een beweging in de richting van de kritische dekkingsgraad, behorende bij het rendement op investeringen dat het bestuur in de komende jaren verwacht, of een overschrijding hiervan zal het bestuur uiteindelijk over moeten gaan tot één of meerdere maatregelen om het pensioenfonds weer financieel solvabel te krijgen. Jaarlijks worden de kritische dekkingsgraden bepaald op basis van de RTS van het einde van het boekjaar.

¹ Gewogen gemiddelde rente obv DNB-rentetermijnstructuur

4. Beschrijving van de beschikbare maatregelen, inzet van deze maatregelen inclusief het financiële effect hiervan

Het fonds heeft een financieel beleidskader dat door het bestuur is vastgesteld. Met dit beleidskader is sprake van een evenwichtig en integraal financieel beleid. In dit beleidskader zijn het pensioenbeleid, het premiebeleid, het toeslagenbeleid en het beleggingsbeleid vastgelegd. Eveneens is hierin aangegeven welke beleidsinstrumenten het bestuur tot haar beschikking heeft om het financiële herstel te bevorderen.

Deze maatregelen houden in:

1. Afzien van toeslagverlening
2. Verhoging van de premie
3. Aanvullende (incidentele) stortingen
4. Versoberen van de pensioenregeling
5. Kortten van aanspraken en rechten
6. Aanpassen beleggingsbeleid

De beschikbare maatregelen worden hieronder beschreven op basis van realiteit van inzet en het financiële effect op het herstel.

1. Afzien van toeslagverlening

Het afzien van toeslagverlening is een maatregel die het bestuur onmiddellijk kan doorvoeren. Volgens het beleidsplan van het pensioenfonds is het verlenen van toeslagen niet mogelijk in een crisissituatie, waarbij onvoldoende financiële middelen aanwezig zijn. Deze maatregel is effectief in de zin dat inzet hiervan alle deelnemers beïnvloedt. Voor het overige wordt verwezen naar het toeslagbeleid van het fonds.

Deze maatregel zorgt niet direct voor een verbetering van de financiële situatie. Het zorgt er echter wel voor dat het fonds extra financiële ruimte krijgt in de komende jaren, waardoor het effect indirect redelijk groot is. Bij een verbetering in de herstelsituatie kan jaarlijks opnieuw bekeken worden of toeslagverlening of inhaalindexatie mogelijk is.

2. Verhoging van de premie

Het premiebeleid is vastgesteld voor een onbepaalde periode. Het beleid kan door het bestuur worden gewijzigd in overleg met sociale partners, indien daar gemotiveerde argumenten voor zijn. Hierbij kan worden gedacht aan gewijzigde wet- of regelgeving dan wel gewijzigde omstandigheden waardoor een wijziging nodig is om een evenwichtig financieel beleid te behouden.

In de praktijk komt een premieverhoging neer op het toevoegen van een herstellpremie, wat de dekkingsgraad relatief veel verhoogt. Omdat het premievolume in relatie tot de omvang van de voorziening niet verwaarloosbaar is, wordt deze maatregel als een effectieve gezien. Een bijstorting van 2,2% van de salarissom doet de dekkingsgraad stijgen met 1%.

3. Aanvullende (incidentele) stortingen

De werkgever is op eerste verzoek van het fonds verplicht om een bijstorting in het fonds te doen indien en voor zover pensioenkortingen door het fonds op grond van de

alsdan actuele wet- en regelgeving in enig jaar op geen enkele andere wijze kunnen worden voorkomen dan wel uitgesteld. De werkgever is verplicht om de bijstorting binnen 6 weken na schriftelijke opgave door het fonds te betalen aan het fonds. Deze maatregel kan, afhankelijk van de hoogte van de storting, een aanzienlijk effect hebben.

De voorziening per 31 december 2022 bedraagt ongeveer 430 miljoen euro. Een incidentele storting van bijvoorbeeld 4,3 miljoen euro (ca. 11% van de jaarpremie) zorgt voor een directe stijging van de dekkingsgraad van 1,0%.

4. Versoberen van de pensioenregeling

Het versoberen van de geldende pensioenregeling, met behoud van het huidige premieniveau, is een maatregel die het bestuur niet zelfstandig kan opleggen. Hier is het akkoord van de sociale partners voor nodig, waaraan bovendien een langdurig beslissings- en onderhandelingsproces vooraf zal gaan. Gezien het onomkeerbare karakter van deze beslissing zal het bestuur zoveel mogelijk deze maatregel trachten te vermijden. Daarnaast heeft het versoberen alleen effect op de dekkingsgraad in de (nabije) toekomst, aangezien de reeds opgebouwde aanspraken buiten beschouwing zouden blijven.

5. Korten van aanspraken en rechten

Het voorwaardelijk korten van pensioenaanspraken en –rechten heeft op termijn een verbeterend effect op de financiële positie.

Het onvoorwaardelijk korten van pensioenaanspraken en –rechten heeft een direct en aanzienlijk effect op de financiële positie.

Gezien de effectiviteit en realiseerbaarheid van deze maatregelen is het een zeer serieus middel om in ultieme gevallen in te zetten. Het korten van de aanspraken en rechten met 1% doet de dekkingsgraad stijgen met ongeveer 1,0%.

Het bestuur zal in principe alleen beslissen voorwaardelijk of onvoorwaardelijk te korten op aanspraken en rechten als overige maatregelen niet redelijkerwijs tot een tijdig herstel zullen leiden. Hierbij worden de belangen van alle betrokken partijen in acht gehouden.

In het geval dat het bestuur besluit tot deze maatregel, zullen de aanspraken en rechten van alle actieve deelnemers, slapers en uitkeringsgerechtigden worden gekort.

6. Aanpassen beleggingsbeleid

Bij haalbaarheidstoetsen en ALM-studies blijkt dat stressscenario's (deflatie, blijvende lage rente) het fonds in problemen brengen, met een beroep op de garantie van de sponsor (of pensioenkortingen) als gevolg. Alleen wanneer tijdig een 'regimeswitch' kan worden gesignaleerd en op basis daarvan drastische wijzigingen zouden worden doorgevoerd in het beleggingsbeleid kan de schade worden beperkt. Aangezien beleidswijzigingen niet altijd mogelijk zijn en grote risico's met zich meebrengen zijn de mogelijkheden om problemen op te lossen met alleen het beleggingsbeleid beperkt. Andere maatregelen die ook nodig zijn, zijn reeds hierboven genoemd.

Het crisisplan is een richtlijn. Of het bestuur de maatregelen uitvoert, en in welke volgorde, zal afhangen van de omstandigheden van het moment.

5. Beschrijving van de wijze waarop rekening wordt gehouden met evenwichtige belangenbehartiging

Bij het inzetten van een of meerdere maatregelen zal rekening worden gehouden met de prioritering zoals die beschreven onder paragraaf 3. Het is evenwel denkbaar dat een aantal maatregelen gelijktijdig (dienen te) worden genomen. Dit hangt mede af van het effect van de te nemen maatregel. Indien het effect van één of een combinatie van maatregelen niet voldoende blijkt te zijn, worden vervolgens dusdanige maatregelen genomen dat dit wel leidt tot het gewenste effect. Hierna wordt een impactanalyse weergegeven:

Impactanalyse

	Actieven	Slapers	Pensioengerechtigden	Werkgevers
Toeslagen verlagen	-	-	-	
Premie verhogen	-			-
Extra stortingen				--
Regeling aanpassen	-	-/0	-/0	0
Korten	--	--	--	

Bij het korten van aanspraken en of rechten zal eenzelfde (uniform) kortingspercentage worden toegepast en wordt geen onderscheid tussen actieve deelnemers, slapers en pensioengerechtigden, zoals bepaald in de ABTN. Door de last van deze maatregel over alle verzekerden op een gelijke wijze te verdelen wordt een evenwichtige belangenbehartiging nagestreefd.

Op basis van de criteria effectiviteit, proportionaliteit, solidariteit en continuïteit is de volgende prioriteit aan de maatregelen te geven:

Scoringstabel evenwichtige belangenafweging

	Effectiviteit	Proportioneel	Solidariteit	Continuïteit	Totaal
Toeslagen verlagen	++	+	+	+	++
Premie verhogen	+	+	+/-	+	+
Extra stortingen	++	+/-	-	+	+/-
Korten	+	--	+/-	+	-
Regeling aanpassen	-	+/-	-	+/-	--

6. Beschrijving van het besluitvormingsproces

Bij de vaststelling van een financiële crisis zal de bestuursondersteuner van het fonds in overleg treden met de voorzitter en secretaris. Vanaf dat moment vormen de bestuursondersteuner, de voorzitter en de secretaris het crisisteam, dat alle (voorbereidende) werkzaamheden initieert. De overige bestuursleden worden terstond op de hoogte gesteld. Indien (uit berekeningen) blijkt dat de dekkingsgraad van het fonds zich in de richting van de kritische waarde begeeft of zich daar reeds onder bevindt zullen de beschikbare maatregelen worden besproken. Vervolgens worden deze maatregelen zo snel mogelijk (maar uiterlijk op de volgende bestuursvergadering) met het gehele bestuur besproken om te komen tot een gezamenlijk standpunt over de daadwerkelijk te nemen maatregelen. Afhankelijk van de te nemen maatregelen worden de direct betrokkenen geïnformeerd en vindt indien nodig nader overleg plaats.

7. Communicatie met de belanghebbenden

Nadat het crisisplan is vastgesteld zal het bestuur van het fonds dit plan voorleggen aan het verantwoordingsorgaan voor advies. De actieve deelnemers, slapers en pensioengerechtigden zullen daarna in hoofdlijnen worden geïnformeerd over dit crisisplan.

Het volgende communicatietraject wordt gevolgd in geval van een crisissituatie:

Belanghebbende partij	Vorm	Wanneer
Toezichthouder	Schriftelijk	direct
Werkgever(s)	mondeling	Binnen 2 weken
CAO-partijen	mondeling	Binnen 2 weken
Deelnemersraad	schriftelijk	Binnen 2 weken
Actieve deelnemers	schriftelijk	Binnen 3 weken
Slapers	Via bericht website	Binnen 3 weken
Pensioengerechtigden	schriftelijk	Binnen 3 weken

Uiteraard is het bericht op de website toegankelijk voor alle belanghebbenden.

8. Jaarlijkse evaluatie van het crisisplan

Het crisisplan zal eenmaal per jaar door het bestuur op een vastgestelde datum worden getoetst. De toetsing wordt uitgevoerd het bestuur of een daartoe aangewezen deel van het bestuur. Het bestuur zal op basis hiervan bepalen of het crisisplan aangepast dient te worden en hier actie op ondernemen.